

(1) Dragen de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de huidige natuurwetgeving bij aan de balans tussen ecologie en economie?

Neen. Het wetsvoorstel lijkt er op gericht om de bescherming tot het uiterste minimum te beperken: alleen soorten die door de Europese richtlijn beschermd worden blijven beschermd, en de bescherming van het leefgebied wordt grotendeels opgeheven.

De wens van de wetgever lijkt te zijn om alle beperkingen op te heffen die in de huidige wetgeving (Flora- en Faunawet) economische activiteiten verbieden wanneer die mogelijk schade veroorzaken. Daarmee is de balans in de wetgeving zoek, en zal de uitwerking van een en ander zeer negatief zijn voor de natuur.

In het bijzonder valt te verwachten dat de opheffing van de bescherming van het leefgebied, waaronder rust- en nestplaatsen, zeer negatief zal uitwerken op vele in Nederland levende plant- en diersoorten. Om mij tot de zoogdieren te beperken: sommige kwetsbare zoogdiersoorten zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van beschikbare burchten (b.v. de das of de Europese Hamster (Korenwolf)), nestbomen (b.v. de boommarter) en verblijfsbomen (boommarter, een groot aantal vleermuissoorten). Opheffing van de bescherming hiervan maakt het leven en de voortplanting van dergelijke soorten in Nederland (buiten de grote aaneengesloten natuurgebieden) zeer moeilijk. Iets dergelijks geldt ook voor een aantal vogelsoorten, zoals de verschillende spechtsoorten en de holenduif.

(2) Is het voorliggende wetsvoorstel voor de praktijk duidelijk en uitvoerbaar?

Neen. Nadat dit kabinet al de financiële grondslag van de natuurbescherming heeft weggeslagen lijkt het doel nu te zijn ook de wettelijke grondslag van beschermingsmaatregelen weg te nemen. Hiermee wordt het vrijwel onmogelijk voor natuurbeheerders (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de provinciale Landschappen alsmede goedwillende privé-landeigenaren) om voor de natuur schadelijke activiteiten in, of aan de rand van hun gebied, te voorkomen overtredingen langs de juridische weg te doen vervolgen. Dit zal leiden tot excessen die later door nieuwe wetgeving alsnog zullen moeten worden gestopt, al dan niet onder druk van Europa.

3) Heeft u verder nog opmerkingen over de inhoud van het wetsvoorstel en de toelichting?

Met deze wet, die beter de "anti-natuur wet" kan worden genoemd, zet Nederland de klok zo'n dertig jaar terug. De wet gaat er ten onrechte van uit dat de natuurbescherming in Nederland haar doelen heeft bereikt, zodat het beschermingsniveau aanzienlijk kan worden teruggeschoefd. De praktijk is anders: de biodiversiteit in Nederland loopt nog steeds terug. Bij invoering van deze wet dreigt het werk van de verschillende natuurorganisaties weer teniet te worden gedaan. Daarmee stelt dit kabinet in feite dat de het vele werk dat -ook door duizenden vrijwilligers- in de afgelopen jaren is verricht om de leefomstandigheden van kwetsbare soorten te verbeteren door gerichte maatregelen, nutteloos was, en *de facto* voor niets is geweest.

De wet getuigt ook van een ontstellend gebrek aan ambitie: door alleen die soorten nog te willen beschermen waar deze bescherming door Europese regelgeving (Vogelrichtlijn, Natura 2000) wordt afgedwongen ontkent de wetgever de waarden van de lokale, Nederlandse natuur. Het lijkt er haast op dat men het grootste deel van de natuur ziet als "nutteloos, braakliggend terrein". Een dergelijke houding zal in een steeds drukker, en dichtbevolkt land als Nederland desastreus uitwerken.

In de huidige wetgeving is plezierjacht (in tegenstelling tot beheersjacht) in natuurgebieden, zoals de Nationale Parken, verboden. De Wet Natuur beoogt dit verbod op te heffen. Een dergelijke maatregel zal leiden tot een grote toename van de 'verontrusting' van bejaagbare soorten. Nog los van de discussie over de wenselijkheid van plezierjacht in het algemeen wil ik er op wijzen dat dit zal leiden tot een sterke vermindering van de zichtbaarheid van (bij het grote publiek) populaire diersoorten zoals het Edelhert of Wild Zwijn. Daarmee wordt de natuurbeleving van het algemene publiek ondergeschikt gemaakt aan het plezier van een kleine groep, in dit geval de jagers.

Dat is een onwenselijke situatie die in veel andere landen (bijvoorbeeld Canada, of de VS) niet voorkomt: daar is de jacht in Nationale Parken grotendeels of geheel verboden omdat men de natuur wil zichtbaar wil maken voor het algemene publiek. Nederland zou hier een voorbeeld aan kunnen en moeten nemen.

Samenvattend: deze wet dient slechts het economisch belang (landbouw, projectontwikkelaars, wegenbouw) en op geen enkele wijze het natuurbelang. Het uitgangspunt van de Wet Natuur lijkt welhaast te zijn dat "*natuur leuk is, maar vooral niemand in de weg mag liggen of tot last mag zijn*".

In het laatste verband wil ik wijzen op een bijzonder schadelijke maatregel die in het voorstel zit verwerkt. De Wet Natuur beoogt de bescherming van bepaalde marterachtigen, en in het bijzonder de steenmarter, op te heffen. De steenmarter komt in Oost-Nederland inmiddels in redelijke aantallen voor, en veroorzaakt soms overlast wanneer dit dier een gebouw gebruikt als rust- of nestplaats. Tegelijkertijd blijkt uit recent onderzoek dat zijn naaste verwant, de boommarter, in deze gebieden bezig is met een voorzichtige come-back. De boommarter staat op de Rode Lijst van bedreigde zoogdieren als "kwetsbaar", en verdient daarom de volle bescherming van de wet. Echter, voor leken is het verschil tussen steen- en boommarter in het veld nauwelijks te zien. Omdat het leefgebied van deze twee soorten overlapt, en ook de boommarter soms in gebouwen wordt aangetroffen, zij het met een aanzienlijk kleinere overlast, valt te verwachten dat een eventuele bestrijding van de steenmarter (onbedoeld) slachtoffers zal maken onder de boommarterpopulatie. Daarmee wordt het herstel van deze soort in Oost-Nederland (Twente, de Achterhoek) gefrustreerd. Men zou hier het voorzorgprincipe moeten hanteren, en de bescherming van de steenmarter moeten handhaven.

Meer algemeen gesproken zijn er een aantal simpele en goedkope maatregelen die bewoners/huiseigenaren kunnen treffen om dergelijke overlast tegen te gaan, zoals dit ook geldt bij sommige vleermuissoorten, zoals de dwergvleermuis. Eigenlijk mag men van de burger die het voorrecht heeft om in een natuur-rijke omgeving te leven verwachten dat hij dergelijke maatregelen neemt. De gemakzuchtige aanpak van bestrijding door middel van vallen, gif of geweer is simpelweg niet meer van deze tijd.

Het zou de wetgever sieren als men in dit verband het middel van publieksvoorlichting zou hanteren (zoals bijvoorbeeld wordt gedaan door de Zoogdierverseniging) zodat bestrijding (lees: het doden) van in de vrije natuur levende dieren slechts bij uitzondering noodzakelijk zou zijn.

Utrecht, 17-11-2011

Prof. dr. A. Achterberg
a.achterberg@uu.nl